

modsvares min ensidige tilgang til hverdagsmusikken af en ensidighed i denne hverdagsmusik selv" (s. 241).

Denne pessimistiske formulering fra en forfatter, som har følt sig sat på noget af en "tværfaglig uriaspost" vil jeg opfatte som en opfordring til inden for såvel forskning som undervisning at etablere et samarbejde, som på længere sigt skal muliggøre en bortvejring af denne pessimisme.

Man anskaffe sig bogen og erindre sig Slumstormernes kampsang fra dengang: "Det kan blive bedre kammerat. Men du klarer den ikke alene"!

Ole Straarup

Gert Petersen, Om fredens nødvendighed, København: Vindrose, 1981, 211 s., 18,00 kr.

Det er vel nok godt, at Gert Petersen ikke er udenrigsminister. Var han det, ville han nemlig ikke have tid til at skrive bøger om sikkerhedspolitik, og det gør han ganske godt.

Der er dog mange forskellige måder som Gert Petersens nye bog om sikkerhedspolitik kan angribes og kritiseres på. Den baserer sig på et ofte meget tyndt kildegrundlag, idet en stor del af oplysningerne stammer fra avisartikler, og enkelte rapporter, der anvendes forholdsvis ukritisk. Samtidig er der en tendens til at fortolke historiske begivenheder som et resultat af enkeltfaktorer. Årsagen til den sovjetiske indlemmelse af øst-europa ses således som en konsekvens af den ultimative linje, som USA følger i de første efterkrigsår. Det var ikke en sovjetisk plan, der lå bagved, skriver Gert Petersen, 'historisk var den en refleks på USAs politik' (s. 103).

Andre steder er der bedømmelser af staternes politik, der forekommer stærkt forenklet og også farvede. Eksempelvis hævdes det, at når Cuba opnår formandskabet i de alliancefrie landes bevægelse, så er det et udtryk for, at alle staterne anerkendte Cubas uafhængige og alliancefrie position. Ud fra forløbet af de møder, som den alliancefrie bevægelse har holdt både før og efter valget af Cuba, er det en håndfast påstand.

Bogen kan kritiseres, og man skal læse den kritisk. Der er behov for at nuancere og for at stille spørgsmålstejn ved, hvad der fremstår som sikre konklusioner, men bogen er ikke en fagbog om sikkerhedspolitik. Det er en politisk bog, skrevet af en engageret politiker, og det er i virkeligheden sådan, den skal bedømmes.

Gert Petersens intention med bogen er at medvirke til at forhindre yderligere

modsvares min ensidige tilgang til hverdagsmusikken af en ensidighed i denne hverdagsmusik selv" (s. 241).

Denne pessimistiske formulering fra en forfatter, som har følt sig sat på noget af en "tværfaglig uriaspost" vil jeg opfatte som en opfordring til inden for såvel forskning som undervisning at etablere et samarbejde, som på længere sigt skal muliggøre en bortvejring af denne pessimisme.

Man anskaffe sig bogen og erindre sig Slumstormernes kampsang fra dengang: "Det kan blive bedre kammerat. Men du klarer den ikke alene"!

Ole Straarup

Gert Petersen, Om fredens nødvendighed, København: Vindrose, 1981, 211 s., 18,00 kr.

Det er vel nok godt, at Gert Petersen ikke er udenrigsminister. Var han det, ville han nemlig ikke have tid til at skrive bøger om sikkerhedspolitik, og det gør han ganske godt.

Der er dog mange forskellige måder som Gert Petersens nye bog om sikkerhedspolitik kan angribes og kritiseres på. Den baserer sig på et ofte meget tyndt kildegrundlag, idet en stor del af oplysningerne stammer fra avisartikler, og enkelte rapporter, der anvendes forholdsvis ukritisk. Samtidig er der en tendens til at fortolke historiske begivenheder som et resultat af enkeltfaktorer. Årsagen til den sovjetiske indlemmelse af øst-europa ses således som en konsekvens af den ultimative linje, som USA følger i de første efterkrigsår. Det var ikke en sovjetisk plan, der lå bagved, skriver Gert Petersen, 'historisk var den en refleks på USAs politik' (s. 103).

Andre steder er der bedømmelser af staternes politik, der forekommer stærkt forenklet og også farvede. Eksempelvis hævdes det, at når Cuba opnår formandskabet i de alliancefrie landes bevægelse, så er det et udtryk for, at alle staterne anerkendte Cubas uafhængige og alliancefrie position. Ud fra forløbet af de møder, som den alliancefrie bevægelse har holdt både før og efter valget af Cuba, er det en håndfast påstand.

Bogen kan kritiseres, og man skal læse den kritisk. Der er behov for at nuancere og for at stille spørgsmålstejn ved, hvad der fremstår som sikre konklusioner, men bogen er ikke en fagbog om sikkerhedspolitik. Det er en politisk bog, skrevet af en engageret politiker, og det er i virkeligheden sådan, den skal bedømmes.

Gert Petersens intention med bogen er at medvirke til at forhindre yderligere

oprustning og atomkapløb. Han har valgt at argumentere herfor ved at se på sikkerhedspolitikken i et historisk perspektiv. Bogen er en gennemgang af udviklingen i det internationale system siden anden verdenskrig. Hovedvægten er lagt på den første efterkrigstid, på forholdet USA og Sovjet og på forholdet til den tredje verden. Analysen af disse emner er velskrevet, engageret og lettilgængelig og skrevet med et klart blik for årsager og motiver - sommetider også lidt vel håndfast. Bogen konkluderer, at faren for atomkrig er voksende, at oprøret i den tredje verden ikke kan standses, at afskrækkelsespolitikken ikke længere er tilstrækkeligt grundlag, og at der er en overhængende fare for vores sikkerhed, fordi der er en anti-imperialistisk revolution i gang, samtidig med at der er en militær mulighed for at udslette verden.

Forudsætningen for at ændre på dette forhold er ifølge Gert Petersen, at vi må se virkeligheden i øjnene. De veltilpassede NATO konformister, der tror på afskrækkelsesdoktrinerne bevæger sig som lemminger mod afgrunden, og de har fået følgeskab af de kompromisløse, der afviser enhver forbedring som illusionsmageri. "Forskellen er, at konformisterne bevæger sig glade og tåbelige mod afgrunden, uden at se den, mens de totale anti-konformister, godt ser den, men nærmer sig den modvilligt og snerrende, vrede over de stores 'kynisme' og medmenneskernes naivitet. Skal lemninge marchen brydes må selv de små skridt prøves" (s. 192). Her er der en række forslag. Det første er, at vi skal imødekomme kravene fra u-landene om en global omfordeling. Herved kan Danmark sammen med ligesindede lande starte en proces, der kan øge presset på de store lande.

For det andet skal der startes en nedrustningsproces. Dels gennem de folkelige bevægelser, dels gennem samarbejdet med andre lande. Konkret skal raketstationeringen bremses, og øst-vest forhandlinger i gang. Den danske politisk skal sige nej til alle planer om at anvende Danmark som led i en strategisk optrapning, vi må afsvære os muligheden af at modtage a-våben, og vi må arbejde videre med tanken om at gøre Norden til en a-våbenfri zone.

Alle disse forslag er ikke og kan ikke være lige gennemtænkte. Forslaget om at støtte en ny økonomisk verdensorden vil således formentlig være et dårligt forslag, hvis man skal søge at undgå konflikter i den tredje verden, og hvis man ønsker ændrede interne fordelinger i landene i den tredje verden. Også de andre forslag er der store problemer med, men Gert Petersens forslag fortjener at blive diskuteret og analyseret nærmere og ikke afvist på forhånd. Det var i høj grad ønskeligt om flere af de politikere, der ikke er udenrigsministre brugte tid på at fremstille deres opfattelser af den historiske udvikling af sikkerhedspolitikken. Herved er der muligheder for forslag til nye og andre små skridt, som kan hjælpe os til at undgå at handle som lemminger.

Hans-Henrik Holm